

Handläggare: Riitta Sköld
Tfn: 508 09 307

Till
Norrmalms stadsdelsnämnd

Yttrande över revisionsrapporten "Granskning av barnomsorgen i Stockholms stad - del 2"

Förslag till beslut

Stadsdelsnämnden överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande som sitt yttrande över revisionsrapporten.

Ylva Tengblad
Stadsdelsdirektör

Lars B Strand
Vik. avdelningschef

Sammanfattning

Revisionskontoret har gett förvaltningar och nämnder möjlighet att yttra sig över rapporten "Granskning av barnomsorgen i Stockholms stad - del 2". Förvaltningen konstaterar att det är positivt att granskningen visar att Stockholms föräldrar är nöjda med förskoleverksamhetens innehåll och kvalitet. Detta - samt det missnöje som handlar om förskolans strukturella och ekonomiska förutsättningar - bekräftas av den lokala brukarundersökning som förvaltningen låtit göra. Förvaltningen framhåller dock att det är viktigt att inte generalisera granskningens resultat utan att man lokalt tagit reda på fakta och analyserat resultaten. Hur föräldrarna uppfattar förskoleverksamheten är en given uppgift för stadsdelsförvaltningen och förskoleenheten att följa upp, analysera och förbättra. Förvaltningen delar revisionskontorets mening att personalförsörjning är en strategisk fråga där det behövs åtgärder såväl på central som lokal nivå för att göra förskolan till en attraktiv arbetsplats för att kunna möta stadens behov av förskoleplatser med god kvalitet.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom avdelningen för strategi och stöd efter samråd med beställaravdelningens utvecklingsenhet, utföraravdelningen stab och personalavdelningen.

Bakgrund

Granskning av barnomsorgen i Stockholms stad - delrapport 2

I enlighet med revisionsplanen för år 2001/2002 har revisionen granskat den kommunala förskoleverksamheten i staden. Den 24 januari 2002 behandlade stadsdelsnämnden förvaltningens yttrande över granskningens första del (Dnr 124-503/01).

Den nu aktuella granskningsrapporten (*bilaga 1*) har överlämnats till samtliga stadsdelsnämnder samt till utbildningsnämnden för yttrande. Yttrandet ska vara revisionskontoret till handa senast den 30 september 2002.

I den genomförda andra etappen har ingått en enkätundersökning till föräldrar och personal, intervjuer med de ansvariga för förskolefrågor vid de granskade stadsdelsförvaltningarna Kista, Bromma, Kungsholmen, Skärholmen och Vantör, intervjuer med de ansvariga för förskolefrågor vid de granskade stadsdelsförvaltningarna samt en sammanställning och analys av verksamhetsdata och ekonomiska data. Svarsfrekvensen är närmare 90%. Revisionskontoret konstaterar att de många "öppna" kommentarerna i enkätsvaren från föräldrar och personal visar att förskolefrågor är ett angeläget område och att de svarandes engagemang i dessa frågor är stort.

Föräldraenkäten har i undersökningen riktats till föräldrar med barn i Stockholms kommunala förskolor utan begränsning till vissa stadsdelsnämnder. Resultaten avser således staden som helhet.

Personalenkäten har besvarats av tillsvidareanställd personal i de fem granskade stadsdelsnämnderna. Resultaten gäller för dessa fem stadsdelar och kan inte generaliseras till staden som helhet.

Bakgrunden till granskningen av stadens barnomsorg är bl a att olika brister allt oftare har uppmärksamats i media de senaste åren. Det har handlat om svårigheter att leva upp till läroplanen för förskolan, bristande säkerhet, stor arbetsbörda för personalen, rekryteringsproblem, problem att klara platsgarantin mm.

Syftet med granskningen har varit att belysa och bedöma verksamheten i förskolan genom att undersöka:

- Hur personalen och föräldrarna uppfattar arbetssituationen och arbetsmiljön
- Om arbetsmiljön uppfyller de krav som finns i lagar och förordningar
- Om stadsdelsnämnderna uppfyller lagen om platsgaranti från ett års ålder
- Hur stadsdelsnämnderna hanterar personalfrågor som t ex att rekrytera och behålla personal inom förskolan
- Vilken beredskap stadsdelsnämnderna har för att möta behovet av förskola under den närmaste femårsperioden.
- I granskningen ingår även att så långt som möjligt följa utvecklingen av resurstilldelning och kostnadsutfallet per barn inom förskolan under 90-talet

Revisionskontorets sammanfattning

Revisionskontorets granskning visar att det har skett stora förändringar under 90-talet inom förskoleverksamheten. De ekonomiska resurserna har minskat även om anslagen till förskolan ökat på senare år. Förskolecheferna har fått utökade arbetsuppgifter och större ansvarsområden. Antalet barn per anställd har ökat och barngrupperna har blivit större eftersom förskolorna har tagit in fler barn i grupperna för att klara budgeten.

Revisionskontoret konstaterar att granskningen ändå tyder på att personalen i förskolan - trots hög arbetsbelastning, stress mm - i stort lyckas hålla en hög kvalitet i verksamheten.

Den genomförda granskningen visar att många föräldrar är i flera avseende nöjda med förskolan och att en stor del av personalen trivs med arbetsuppgifterna och på arbetsplatsen.

Det finns emellertid ett utbrett missnöje med framför allt barngruppernas storlek, personaltätheten och andra faktorer som har att göra med strukturella och ekonomiska förutsättningar.

Granskningen visar också att det finns allvarliga arbetsmiljöproblem inom verksamheten och att förskolan står inför betydande personalförsörjningsproblem.

Revisionerna ser med stor oro på den negativa utvecklingen av arbetsmiljön för barn och personal och på de olika signalerna om ökad ohälsa hos personalen. För barnen handlar det om möjligheterna till ro och avskildhet samt om personalens möjligheter att se varje barn individuellt och ge tillräcklig uppmärksamhet till barn som särskilt behöver det. För personalens del handlar det om arbetsbelastning och stressupplevelse samt den kraftigt ökade sjukfrånvaron. Revisionskontorets uppfattning är att det behövs en för staden samlad strategi samt insatser på både central och lokal nivå för att vända utvecklingen inom förskolan.

Revisorerna betonar att det är viktigt att noga följa upp utvecklingen och fortsätta att granska hur förskoleverksamheten lever upp till skollagens och läroplanens bestämmelser samt arbetsmiljökraven i lag och förordningar. Revisorerna anser vidare att det är viktigt att den kommunala förskolan kan tillgodose alla barns behov av individuell kontakt med vuxna i en trygg, säker och pedagogisk gynnsam miljö.

Förvaltningens synpunkter

Det är positivt och uppmuntrande att revisionskontorets granskning visar att Stockholms föräldrar är nöjda med verksamhetens innehåll och kvaliteten i förskolan.

Den brukarundersökning som Norrmalms stadsdelsförvaltning låtit genomföra under våren 2002 bekräftar tydligt detta; 87 % av Norrmalms föräldrar är nöjda eller mycket nöjda vad gäller verksamhetens innehåll, 94 % av föräldrarna är nöjda eller mycket nöjda vad gäller personalens bemötande, 93 % av föräldrarna är nöjda eller mycket nöjda med personalens kompetens, 92 % av föräldrarna är nöjda eller mycket nöjda med den uppmärksamhet som barnen får och 92 % av föräldrarna är nöjda eller mycket nöjda med kontakten mellan föräldrar och personal.

Revisionskontorets granskning visar att föräldrarna främst är missnöjda med barngruppens storlek och personaltätheten, d v s förhållanden som har att göra med förskolans strukturella och ekonomiska förutsättningar. Motsvarande missnöje kommer fram i den lokala brukarundersökningen; 54 % av föräldrarna är missnöjda eller mycket missnöjda med barngruppernas storlek och 62 % är missnöjda eller mycket missnöjda med antalet personal i förskolan.

Förvaltningen framhåller att det är viktigt att inte generalisera granskningens resultat eller formulera övergripande förbättringsförslag utan att man lokalt tagit reda på fakta och analyserat resultaten. Som ett exempel kan nämnas revisionskontorets resultat att många stockholmsföräldrar är missnöjda med förskolornas barnsäkerhet. Detta stämmer inte med den lokala brukarundersökningen. 86 % av Norrmalms föräldrar är nöjda eller mycket nöjda med barnsäkerheten i de kommunala förskolorna.

Resultaten från den brukarundersökning som förvaltningen utfört kommer att presenteras i ett särskilt ärende.

Hur föräldrarna uppfattar förskoleverksamheten och hur arbetsmiljön påverkar personalen är en given och angelägen fråga för respektive stadsdelsförvaltning och förskoleenhet att följa upp, analysera och förbättra.

Förvaltningen delar revisionskontorets mening att personalförsörjning är strategisk fråga där det behövs insatser på såväl central som lokal nivå för att göra förskolan till en attraktiv arbetsplats för att kunna möta stadens behov av förskoleplatser med god

kvalitet. Förvaltningen har också sett att ohälsan inom förskolan har ökat under de senaste åren. Förvaltningens erfarenhet är att de förskolor som har kunnat bryta trenden är de förskolor där man uppmärksammat problemet och arbetar med förebyggande åtgärder utifrån ett individperspektiv.

Bilagor

1. Revisionsrapport Nr 12. Utsändes endast till stadsdelsnämndens ledamöter och ersättare. Övriga kan få kopia av rapporten genom registratören.
2. Norrmalms barnchecklista